

III. ÉVFOLYAM. POZSONY, 1901. Szeptember 15. 9. SZÁM.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

Egy szám ára 20 fillér.

BALASSAGYARMAT

BALASSAGYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TARTALOM

Dicséret (költemény)	Payr Sándor.
Az imádkozásról	K. S.
Horváth Ádám kurátor (Elbeszélés).	Baksay Sándor.
Jó könyvek	
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA :
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Dicséret.

Dicséret, tisztesség legyen,
Kegyelem Atyja, néked,
Ki számtalan áldásodat
Csodáiddal tetézed.

Te adsz szívemnek örömet
É vigaszt a földi gond között,
Dicsérjük Istenünket!

Szükségemben ha hívtalak,
Ott voltál gyermekeknél;
Még a halál völgyéből is
Te engemet kimentél.

Óh, áldlak érte szüntelen,
Jer, tarsatok ti is velem :
Dicsérjük Istenünket!

Nem hagyta el népét az Úr
Soha még a veszélybe,
Ő most is üdve, öröme,
Vigaszt és reménye.
(Németből.)

Atyaként nyújt neki kezét,
Ósvénye bárhová vezet.
Dicsérjük Istenünket!

Ha nincs erő, segítség, vigasz
Sehol már a világon :

Az égre föltekinthelek,
Azt még nyitva találok.
Ha nincs, hová hajtnod fejed,
Az Úr mutat nyugvó helyet.
Dicsérjük Istenünket!

Azért végső lehelledig,
Atyám, dicsérek, áldlak,
Hi, ég, föld is, jer adjatok
Átálát a menny Urának!
Mondjunk neki vig éneket,
Ő mindent jól cselekedett,
Dicsérjük Istenünket!

Payr Sándor.

Az imádkozásról.

Luk. ev. 18, 9—14. v.

Az életnek számtalan csalódása meggyökerezett lelkünkben azt a hitet, hogy tökéletlen, gyarló lények vagyunk. Karunk ereje, melylyel a természetet le akarjuk igazni, nagy céljainkhoz mérve elenyésző csekélység. Az elme, mely átkutat mindent, a mi térben és időben valaha létezett, hasztalan törekszik eszményei után, célt nem ér. A csalódás, mely ábrándjaink tündér világából a föld porába sújt le, érezteti velünk, hogy kell lennie egy tökéletes szellemnek, mely szabadon rendelkezik a természet erőivel, teszése szerint borítja hólepelrel a mezőt s olvasztja föl a futó patak jégpáncélját, hogy csevegésében a természet szíve dobbanását halljuk, tetszése szerint küld egünkre sötétlő fellegtábort, hogy megfélemlítsen s sző aranyos napsugarakból szivárványt, hogy szívünkbe reményt adjon. Az emberi szív, bármennyire beszennyezi is az élet pora, sohasem sülyedhet oly mélyre, hogy e tökéletes szellemről, az istenségről sejtelme vagy tudomása ne lenne. Kérdezzük meg az élvezetvadászót, miért komorúl el néha arca a dőzsölés mámoros óráiban? miért borúl el jó kedve, mintha méreg vegyülne italába? Azért, mert titkos szózatot hall: «én vagyok a te ítélő bírád, a ki megbüntetem a vétkezőt, a tétlenkedőt, az időtékozlót!» Kérdezzük meg a gyilkost, ki nyugodtan oltja ki embertársa életét, miért gyilkol éjjel? miért fut a véres büntett színhelyéről? miért döbben meg, ha menekülése közben mögötte egy falevél megzörren? Fut az Isten elől, a kit sohasem látott s a kinek szavát folyton hallja vádoló lelkiismeretében. Kérjük meg a csüggedőt, kinek nincs bizalma a jövőben, miért hull térdre hálákat adni, midőn a hullámozó kalásztengerben újulni látja reménységét? Kérjük meg a hitetlent, ki Istenről tudni sem akar, a vallást gúnyolja, miért retten meg, midőn feje fölött dörög a villamos ég s megrendül a föld lábai alatt? A csüggedő érzi, hogy van gondviselő Istene, a hitetlen, hogy van szigorú bírāja, a ki megítéli tetteit.

Midőn az emberiség gyermekkorát élte, az Istenről való tudat csak homályos sejtelmeképen élt a szívekben, de idő folytán határozott, meggyőződésen alapuló tudattá fejlődött. A mily mértékben tisztult az emberi nem fogalma Istenről, ép oly mértékben lett tisztábbá, szebbé, szentebbé az embernek Istenhez való viszonya. A nép, mely élettelen ércből alkotott bálványok előtt hajtotta fejét porba, Istennek gondolva a tehetetlen anyagot, vagy a természet erőit, a sugaras napot, a kenyéradó földet, a fényárasztó csillagtengert teszi

imádása tárgyává, nem tudhatja, mi a nyugalmas földi élet, nem törekedhetik erkölcsi tökéletesség után, mert nem ismer személyes Istent, a ki együtt érez a szenvedővel s örködik az erkölcsi törvény teljesítése fölött. Izrael népe, mely Jehovájában láthatatlan, szellemi, személyes istent tisztelt, szent félelemmel közeledett mindig trónusához, rettegett még nevét is kimondani, mert haragos bírónak képzelte, a ki csak büntetni tud, de áldani nem szokott, kinek csak ostora van, de védő szárnya nincs, a ki csak sebet üt, de hegesztő balsamot nem csepegtet! A Megváltó tanította meg az embereket arra, hogy az isten nemcsak mindenható úr, hanem szerető atya is, a ki a megtérő bűnöst újra kegyelmébe fogadja, Krisztusban megújította Ábrahámmal kötött szövetségét, hogy minden, a ki messiási hivatásában hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Ő tanította meg az embereket arra, hogy a vallás az Istennel való közvetlen életközösség s az Istent lélekben és igazságban kell imádni.

Idézett bibliai szakaszunk két imádkozót tüntet föl előttünk. Az egyik kiválva a megvetett tömegből, érdemeire hivatkozva hálát ad, hogy nem bűnös; a másik távol áll, semeit sem akarja az égre felemelni, hanem veri mellét, mondván: *«Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek.»* Azt mondja Jézus: *«Alájöve ez megigazíttatva inkább, hogy nem amaz, mert a ki magát felmagasztalja, megaláztatik, a ki magát megalázza, felmagasztaltatik.»* S ezzel tudtunkra adta azt is, melyiket választjuk az imádkozásban példaképül. Minden esetre a publikánust, a kit imádsága igazzá tett Isten előtt. Mivel az embernek legfőbb célja az erkölcsi tökéletesség, vagyis megigazulás Isten előtt s mivel az imádság tesz bennünket igazakká, a keresztyén embernek kötelessége az imádkozás, még pedig szent, nehéz és boldogító kötelesség.

Az imádkozás szent kötelesség. Szent, mert forrása és célja szent. Forrása a végesség érzése s a bűntudat, célja Istenhez emelkedés.

Az ember bármerre tekintsen a világban, mindenfelől újabb bizonyítékokat lát arra, hogy tökéletlen lény, tudásának, erejének határa van. Ön erejéből alkotni nem tud semmit, mindenben isteni segítségre szorul. Halhatatlanná akarja tenni nevét, nagyszerű épületeket emel, szobrokat állít, melyek a kor művészetének remekei, balgatagul azt gondolva, hogy meghódítja az utódok szívét, s művét összedönti az idő, a maradék csak a romokat látja s nem is sejti, ki volt az alkotó. Nyugtalan elméje az emberi gondolkodás örök törvényeit kutatja, de nincs ereje a titkokat záró koporsófedelet felpattantani; a mit igazság gyanánt hirdet a világnak, azt a következő korszak kigúnyolja, mint szálnalmas tévedést. Magyarázni akarja a

természet tüneményeit, kutatja, miből támad az ég villáma? hol van a melegség, az életerő forrása? honnan ered a szél, a fény, a hang s meg kell elégednie ingadozó állításokkal. A képzelet ecsetjével ismeretlen világokról elbűvölő képet akar rajzolni s nagy fáradsággal szerzett adatai hamisak lehetnek, mert szereik tökéletlenek s egy véletlenül az égboltra tévedt ködfolt miatt csalatkozhatnak. Isteni hatalommal kérkedve azt hirdeti, hogy rég eltűnt nemzedékeket fel tud támasztani a sírból, érezni tudja szívök dobogását s a mult nagy temetőjében járva nem az igazságot választja kalauzul, hanem az egyéni rokonérzést és idegenkedést s állítólagos fölfedezéseivel megcsalja önmagát, meg a világot. Azt hiszi, költői lélek lakik benne, gondolatot akar egy-két röpke szóban megtestesíteni vagy zenei hangba önti szíve áradó érzéseit s meri-e hinni, hogy megértette kora s tanult őszinte vallomásaiból? Az emberiség történelme nem egyéb, mint ábrándok és csalódások láncolata; az ember a szent célokért legyőzhetetlennek látszó lelkesedéssel száll síkra s küzdelme sikertelen, a végén győződik meg, hogy elérhetetlen célokért harcolt? Az emberi lélek idegennek érzi magát e gyarló világban, ki akar törni porbörtönéből, hogy a végesség bilincseit lerázva magáról istenéhez emelkedjék. Az imádság szárnyán közelhetnek hozzá. A lélek, midőn imádkozik, megtisztul a földi lét mocskoló sarától, feledi gyötrő gondjait, melyek pokollá teszik számára az életet, megtagadja kedvteléseit, ellene szegül a test kívánságainak, egyedül Istennek él. Az imádkozó lélek teljes dicsőségében látja Istent, hallja a zengedező mennyei kart, az angyalok énekét!

»Dicsőség a magasban Istenünknek!«

Az imádkozás szent kötelesség, mert forrása gyarlóságunk érzése s Istenhez emeli a szívet.

Ha az élet harcába kifáradsz s nincs, ki új erőt öntsön lankadó karodba, érzéketlen embertársaid szánó mosolylyal, vagy bűnös kárörömmel nézik vergődésedet, van-e más menedéked, mint imádság, amely megmútatja, hol lakik a világosság atyja, kitől minden jó adomány és tökéletes ajándék alászáll? Ha súlyos betegség vett erőt fölötted s az emberí erő és tudomány már lemondott rólad, egyetlen menedéked az imádság, amelynek szárnyain felemelkedhetsz a betegek legnagyobb orvosához, az Istenhez, a ki a halálból is fel tud támasztani. Ha üldöz a világ rosszakarata, halált kiált a fejedre, mert tán bűneire figyelmeztetted s veszedelmét jósoldad, s nincs oltalmad, ellenséged a lankasztó napsugár, a fárasztó zivatar, egyetlen fegyvered az imádság, melylyel védelmet kérhetsz üldözőid ellen. Az imádkozás szent kötelesség, mert forrása a gyengeség érzése.

Az embernek, ha elméje meg tudja is különböztetni a jót a rossztól, az erényt a bűntől, természete romlott, a bűnnek rabja. Az ember sejti ugyan, hogy magasztosabb hivatása is van, a tökéletesedés, de nem tud a bűnös lélettől szabadúlni, a bűnnek meghalni, a Krisztusnak feltámadni s a hitnek élni. Érzi az úr áldásait, részese kegyelmének; érzi az áldó napfényt, a fellegek üdítő harmatját, érzi, hogy minden reggel megújul teremtőjének hűsége s érzi, hogy bűnös, érdemetlen Istennek kegyére, minden áldását vádnak érzi. Képzelete eleven színekkel rajzolja eléje a bűn iszonyú bűnhődését, égő kínjait. Mít tehetne mást a bűn terhe alatt, minthogy magába száll s mellét verve rebegi: *Isten! légy irgalmas nekem bűnösnek!* Ez az őszinteség, a bűnnek az eleven érzése a valódi imádság első feltétele. A ki imádkozik, az nem hivatkozhatik érdemeire, mert a miink van, minden Istennek ajándéka s ha dicsekedni akarnánk, az apostollal szólva, csak a mi nyomorúlt állapotunkkal dicsekedhetnénk. A bűntudattal együtt jár az alázatosság. A ki imádkozni akar, alázattal közeledjék az Úrhoz, mert csak úgy remélhet meghallgatást s úgy lesz buzgósága szent ünnepi hangúlat a léleknek. A farizeus, a ki nek imádságából hiányzott az alázat, nem igazult meg Isten előtt, a a bűnét érző publikánus elérte célját. «A ki magát felmagasztalja, megaláztatik, a ki magát megalázza, felmagasztaltatik.»

Az imádkozás szent kötelesség, mert forrása tiszta, szent, a bűntudat, de egyszersmind nehéz, mert akadályai vannak.

Az imádkozás akadályai elsősorban a szégyenérzet, mely minden emberben megvan. Szívünk érzi, hogy hibáztunk, bűnt követtünk el s nem merjük önmagunk s mások előtt megvallani, mert félünk a világ ítéletétől; óvakodunk gyengeségeinket feltárni, mert érezzük, hogy embertársunknak egy gúnymosolya, egy lenéző tekintet megsértene szívünk hiúságát; mert félünk, hogy elvesztjük a világ kétes értékű, ingadozó becsülésének egy szilánkját s nem törődünk azzal, hogy bűneink eltagadásával mennyei atyánknak egész kegyelmét elveszíthetjük.

Ha imádkozni akarunk, gyakran utunkba állnak a világ kísértései s megzavarják a szív áhítatos perceit. Azt súgja az egyik: mít bókolsz szolgamódrá egy ismeretlen szellem előtt, a ki csak a vakhítűek és rajongók álmaiban él? Van halhatatlan lelked, van elméd, mely ismereteid tárházát értékes kincsekkel gyarapítja; van érző szíved, van szép testalkatod, mely kiemel az oktalan és ézzéketlen teremtmények sorából; van erőd, melylyel hódolóddá, raboddá teheted embertársaid millióit; te vagy a teremtés remeke, uralkodásra, hatalmas alkotásokra hivatott lény, miért hódolnál meg egy

álomkép előtt? A másik azt súgja: mi a te célod? tökéletesedés? gyermekkedélyek játékszere, az öntudatlanok tartalmatlan jelszava az. Miért merülsz el dőre módra a láthatatlan mennyei javakba? haszontalan, hiú időtöltés az; «a fellegekben a mig jársz-kelsz, a viragot letépi más;» érzéki lény vagy, kövesd a természet törvényeit, szakaszd le minden órának virágát, «örülj, mulass, tagadd meg az erényt, nézd kacagva más erényeit, kínjait, csak élvezetet kívánva.» Óh, ha a test vágyai egyszer diadalmaskodtak feletted, tűrhetetlennek érzed bilincseiket s nehezen tudsz szabadúlni hálójukból. Ha pedig le nem győzted hatalmukat, imádságod pusztá beszéd, szóhalmáz, értetlen hangok zűr-zavara. A ki úgy akar imádkozni, hogy míg szeme ég felé néz, azka fohászt rebeg, romlott szíve renyhe héjekért dobog, az önmaga ellen tesz tanúbizonyságot Isten előtt s lelkét a kárhozat örvényébe taszítja. A ki imádkozás előtt meg nem tisztítja szívét minden bűnös indnlattól, annak az imádság csak játék, unaloműző szórakozás, mulatni vágyó lélek kedvtelése. A ki imádkozni akar, hit legyen szívében; hit pedig nem tanyázhat ott, ahol a könnyelmű élvezetvágy, a világi örömök mértéktelen szeretete, az Isten ellen pártot ütő emberi felfuvalkodás uralkodik. Az imádság hit nélkül csak üres szó; olyan, mint a virág szín és illat nélkül; olyan, mint a patak víz nélkül, holt meder; az imádság hit nélkül olyan, mint a csillagfény, mely a sötét éjszakában messze világít, de erejétől egy rózsabimbó sem bír kinyílni; az imádság hit nélkül olyan, mint az ifjúkor, az emberi élet tavasza ábrándok és álmok nélkül, mint a családi élet, ha nem a szeretet napja ragyog reá. A hit az imádság ereje; ha nincs meg, az imádság olyan, mint a kiáltásunkra az erdő sűrűjéből visszaverődő hang, mely elmét nem világosít, szívet nem nemesít, érzést, vágyat nem ébreszt. Az imádkozás nehéz kötelesség, mert akadályai vannak. Akadályai a világ kísértései, melyeknek ellentállni fölötte nehéz.

Emberi gyarlóság, hogy ha éltünk minden pillanata új gyönyört nem hoz a kielégíthetetlen szívnek, kétségbe esünk, nem akarjuk tűrő lélekkel várni munkánk sikerét. A szántóvető alig veté el a magot, már aratni akar; a szőlőműves alig tett egy-két kapavágást tőkái között, már panaszkodik, hogy gyöngyöző veritéke nem termékenyíté meg a földet. Ha imádkozunk, azt várjuk, hogy az Úr csodát tegyen kedvünkért s ha a várva-várt segedelem késik, perbe szállunk Istennel, vádoljuk szeretetlenséggel s a balsors csapásaitól elvakított emberi ész még tagadni is meri isteni hatalmát. A csalódott szív azt kérdi: ha van Isten az égben és a földön, ha van benne szeretet, mint szolgálóinak rajongó serege hirdeti, miért

nem változtatja édené a siralomnak és bujdosásnak e gyászos völgyét s miért lel gyönyört a tehetetlen emberek kíujában? ha pedig nincs ereje megadni, a miért szívünk sóhajt, mi jogon követel tőlünk hódolatot, engedelmisséget, hisz védni sem tud a sors viharaitól? Óh balgatagok, ne higyjétek, hogy az Úr karja megrövidült, szeretete megfogyatkozott! Ha nem teljesíti rögtön kérésteket, meg akar győződni, elég szilárd-e hitetek, vissza tudja-e verni győzelmesen a vallásból örömet gúnyt űző világ támadásait. Nem szívtelen kényúr az Isten, a kit önző érdek vagy vak szeszély vezet, hanem mindenható és szerető atya, a ki nem akarja a bűnösnek halálát, hanem hogy megtérjen és éljen. Csak légy kitartó az imádkozásban, meghallgat ő s orvosolja sebeidet. Óh de hány embert elcsüggeszt az első kísérlet sikertelensége! Bizonyára az imádkozás nehéz kötelesség, mert akadályai csaknem legyőzhetetlenek, de végre is boldogít. Boldogító kötelesség, mert jutalma meghallgatás.

Maga a megváltó mondja: *«Kérjétek és megadatik, zörgessetek és megnyittatik, keressétek és megtaláljátok, mert minden kérő megnyeri azt, a mit kér s a zörgetőnek megnyittatik.»*

Az úr az éhezőnek, ha imádkozik hozzá, kenyeret ad asztalára; az ágyban sorvadó beteget meggyógyítja; a haldoklót a föltámasztás boldogító ígéretével vigasztalja s könnyíti tusáját; az igazságra szomjazót az örök élet és üdvösség forrásához vezet. Senki tőle el nem jön üres kézzel, ki hittel és alázattal esedezik irgalmáért. Az imádkozás tehát boldogító kötelesség, mert jutalma meghallgatás.

Az a tudat, hogy nem hiában imádkozunk, életünk egyik legdrágább kincse s lelkünk nyugalmanak egyetlen biztosítéka. Kifoszthat a sors mindenedből; elveszítheted vagyonodat, temetőbe kísérheted azokat, a kiket szeretsz, sötét börtönbe vethet, bilincsekre verhet a hatalom és még sem vagy szegény, tudsz még imádkozni, sóhajtásod kitör tömlöcöd rideg falai közül s meghallgatásra talál Isten trónusánál. Eltilthatja a hatalom a szabad szólást, de az imádkozást nem tilthatja el; a szívek dobogásából is megérti az úr a szenvedő népek panaszát. Ime, az imádkozás joga az emberi szabadság alapköve.

Tekintsünk vissza az elmúlt századokba, hengerítsük el az idő követ a múlt nagy eseményeinek sírjáról. Éjnek éjszakáján egy elzárt sziklavölgyben félénk, bátoratlan sereg gyülekezik össze, titokban, nagy loppal, hogy a hatalom szolgálói észre ne vegyék. Középen egy szirt, rajt göngyöleg, az Úr egyik apostolának levele messze napkeletről, a könyvek könyvének egy féltve őrzött része. A körülállók oldalán fegyver, kezök imádságra kulcsolódik s szemök az égboltou,

a felhők foszlányai közt biztató mennyei jelet fürkészh. Ezek az első keresztyének, a kik a hatalom üldözése elől rejtőzködnek, hogy Istennüknek szolgáljanak. De az ének, mely ajkukon kél, a fohász, mely szívökből felszál, nem gyászdal, hanem diadalni harsona, mely a zsarnokok felé azt mennydörgi: A testet sanyargathatod, de a lelket meg nem ölheted! És a kik csüggedt szívvel, félve jöttek — bátran, halálra szántan tértek vissza. A hitből való imádság hősokeket nevelt belőlük.

Az imádság a mi legnagyobb jótévőnk az életben. Híven kísér mindenhová, vigasztal, bátorít, alázatra tanít. Őrangyalunk a gyászbán és öröm napjaiban. Nincsen olyan pusztaság, hogy az imádság csodatévő hatalma viruló édenne ne tudná változtatni.

Óh tudom, tudom kiben hiszek,
Nem, nem hagyom el hitemet,
Akármely terhet könnyen viszek,
Míg ez emeli lelkemet.
Szent vallás, te vagy legfőbb kincs,
Nálad becsebb javam nincs.

Te, te hív angyala lelkemnek,
Te kísérs engem síromig,
Te világíts gyenge szememnek
Dicsőbb fényhez jutásomig,
Hol legszebb hangja nyelvemnek,
Téged hálál Istenemnek!

K. S.

Horváth Ádám kurátor.

(Folytatás.)

Mikor az öt férfi is feljutott a tetőre, Ádám úr leszállott az oromról és kezdte magának magyaráztatni az alatt fekvő helységek neveit. Azok annyira mentek magyarázási buzgalmukban, hogy még a séllyei kurátor is látni vélte a maga városát. Pedig bizony elfedi azt a Tenkes, ha az erdők el nem takarnák is.

Kéjjel merengett az alatta elterülő vidék összhangzó szépségén; áthatva volt valamitől, mit csak hegytetőkön érez az ember; keble emelkedett, mintha a szabadon a még magasabba szállt lélek után akart volna repülni; ajkai rángtak, kezét kitárta, azután sebesen összekulcsolta feje fölött és feledve mindent, mi körülötte van, elragadtatva testet adott gondolatainak. Tiszta, érces hangon megzendültek ajkai:

Csudákkal teljes a természet temploma,
Melyekben kitetszik bölcseséged nyoma.
Nagy vagy a nagyokban, bölcs vagy a kicsinyekben,
Gondod el nem fárad ennyi sok ezerekben.

— Óh, be szép! — kiáltották az emberek, áhítattal leemelve kalapjaikat.

Horváth Ádám nem hallotta a kiáltást. Szemei a Dráva tükkrére estek és újra énekelt:

A tengernek partján ha megállapodom,
Elmémben teveled foglalatoskodom,
Én ott megtalálalak téged mindenik habban,
Ha zúgó szélvész jó, hallom, hogy ott vagy abban.

— Tekintetes uram! — szakították félbe rimánkodva a jámbor emberek. — Mi is hadd énekeljünk, tanítson meg bennünket erre az anyali énekre.

Horváth Ádám pedig a felette úszó szőke felhőre tekintett és éneke újra csengett:

Ha a kopasz hegyek kősziklái járok,
Elmémből kívüled mást mindent kizárok,
És a szakadozott felhőknek rostélyain
— Mint égi palotád legalsó ablakain —
Felnézvén, mennyei dicsőséged csudálom.
Míg szemem befogja egy áhítatos álom.

Az éneket újabb esdeklés követte, — és mind a harmincöt szakaszt — melyet Horváth Ádám egyfolytában elénekelt.

Mikor az utolsó is elzengett ajkain, már akkor útítársai, tartózkodást, tiszteletet félretéve, nyakába borúltak.

— Melyik angyal tanította kegyelmedet ezekre a mennyei hangokra?

— Egy szegény lekipásztor, mint a ti lelkészeitek, fiaim; Lengyel József nevű...

— Uram, tanítson meg reá bennünket!

Intett nekik, azok körbe álltak. Ő pedig elkezdte diktálni:

Imádandó Isten, e széles föld néked

Azután elkezdte. Taktust nem kellett vernie, mindnyájan tudták, mert a LXXXIX-ik zsoltár nótájára megy;

Zsámolyod, és a menny fényes ülőszéked.

És hangzott az ének; először szemérmesen, félénken, reszketve, elfogódva. A következő soroknál fokonként nőtt a hangterjedelem. Majd halk, lágy zsongás vegyült közé, mely folyvást nőtt, erősödött, emelkedett, sírt. Mindegyik sor erősebben hangzott, mint a megelőző. Azután megzendültek a romok, a sziklák, a bokrok; azután életet öltött az erdő, zúgott, harsogott az egész hegy. A távoli ormok kettőztetve verték vissza az istendicsőítő hangokat. A kik alant voltak, a vendégek, az atyák kigyülekeztek a lelkész udvarára és csudálkozással emelték föl szemeiket. Tán a mennyei karok szálltak le zengedezni a hegyromra?

Az egész népes falu népe, ifja-örege zengett itt. Kíváncsiságból gyülekeztek fel s elbújtak a falak, szirtek és bokrok mögé, kilesni,

mit csinál az idegen úr. S midőn elkezdte diktálni, akkor ők is mondták az ormon levőkkel, hogy az egész roppant hegy énekelni látszott. Bizony, a Sion-hegy volt ez!

Mikor elvégződött az ének, előállott egy értelmes ember és «csak azt» kérte Ádám úrtól, engedje meg, hogy őt Nagy-Bajomban fölkereshessék és legyen olyan szíves, diktálja le nekik akkor ezt az éneket.

— Hiszen édes atyámfiai, azért szükségtelen Nagy-Bajomba fáradoztok, megvehetitek a könyvet, a miben ez az ének van, egy rénes-forintért.

— Üm! Tudjuk már, — mondá elszomorodva az ember — az új énekeskönyv ez, a mit ránk akarnak tuszkolni. Nem értjük mi azt, tekintetes uram!

— Hát nem értettétek ezt, a mit most énekeltünk?

— De sőt érzettük is, uram! Hanem a többi, a többi! nem a mi szegény eszünkhöz való.

Horváth Ádám elmosolyodott:

— Atyámfiai! Ha testetekre új ruhát öltötök, miért iszonyodtok gondolataitokat, érzelmeiteket új köntösbe öltöztetni?

— Uram, a ruhát sem vetjük el azért, hogy régi, hanem ha semmi hasznát sem vehetjük.

— De mi hasznát veszi lelketek az ily verseknek:

És Cappadociában,
Pontusban, Asiában, Phrygiában
És az nagy Pamphilia országban stb.

— Vagy minő ízlésre mutat az ilyen ének:

... hogy ő uralkodnék
Ördögön, poklon, halálon,
Mennyei hatalmasságon,
Urakon, császárokon,
Hatalmasságokon.

— Uram! — szólott egy öreg ember. — Mi ezen a fekete kenyéren nőttünk fel és erősödtünk meg; ha kiveszed kezünkből, fehérebbet adj helyébe. Nem tetszik neked az az ének? Mondj jobbat, szebbet helyette!

— Azt akarjuk, atyámfiai! Én magam is készítettem egynéhányat az új énekeskönyvbe. Éppen áldozócsüörtökit is. Elmondom, ha az iméntinél jobban tetszenék. — Azután összetette kezeit és énekelt:

Szent egek! minden boldogok hajléki,
A nagy király jó, nyíljatok meg néki,
Nagy oszlopí a levegő égnek
Engedjetez utat e felségnek...

Itt magasra emelkedik a dallam, melynek Ádám úr csak oktáváját bírta; de a sereg kíségette. Mondták a dallamot szöveg

nélkül s mikor az első szakasz bevégeződött, kérték, hogy diktálja tovább.

És újra megzendült, még hatalmasabban, — még erősebb buzdulással az ének. Az izlés, az emelkedettebb vallásköltészet diadalmi éneke volt ez Baranya hegyein. Sztáray jelent meg itten új testben, új énekkel.

Az ének végeztével hozzá járultak a férfiak és megszorogatták kezeit. E kézzszorítással ki lőn törülve a baranyai egyházakból a régi énekes könyv. Egy ember lelkesége kivívta azt, mi máshol annyi küzdelem után jutott diadalra. A ki emlékezik, minő keserű harcok folytak e miatt országszerzte, miként zárattak be, miként hagyattak oda a templomok, — miként háborgattattak papok és rektorok az új énekeskönyvek miatt: csak az fogja fel, csak az érti azt a diadalmat, mit Horvát Ádám nyert a harsányi hegyen.

— Mit csináltak odafent oly sokáig öcsém uram? kérdé a superintendens Ádám urat, mikor lejött.

— Prédikáltam — felelt a kurátor.

— Térített-e aztán?

— Többet — válaszolt Horváth Ádám felemelt fővel — mint Sztáray Mihály.

Estefelé előállott a kocsi, melyen a kormányzó férfiak Siklósra menendők voltak.

Útra készen állott mindenki; ünnepélyes színt öltöttek az arcok, a superintendens megható beszédben ajánlotta az atyáknak egymás megbecsülését és szent kötelességük buzgó teljesítését. Azután megcsókolgatta az idősebbeket, és kezet szorítgatott az ifjabbakkal.

Horvát Ádám is kezdte még egyszer ajánlani a maga személyét mindeneknek bizodalmas jó indulatába. Kézzszorítások között vált meg mindenkitől; s a kívül kezet fogott, annak igyekezett egyszersmind valami lekötelezőt is mondani. Természetesen nem valami könnyű dolog harminc-negyven ember számára külön bókot rögtönözni, azért nincs mit csodálnunk rajta, ha Ádám úr annyira el volt merülve a rögtönzéseiben, hogy épen nem tudta, mi történik kezeivel azalatt míg ő beszél. Harmadik-negyedik kézen járt már jobbjá, míg ő folyvást az első háznál végezte magaaajánlását. Csak nagy kétfőn vette észre, hogy míg ő jobbfelé hajlong, meg tiszteletes barátom uramozván mindenkit, addig balkezét ugyancsak csókolgatják sorban.

Elrémülve rántotta vissza kezét s odatekintett, megtudni, ki adja neki ezt az asszonyságokat illető tisztességet.

Szegény papok, rektorok özvegyei, árvái állottak balján.

Szíve elfogódott a becsületes nyomor látásán. Visszafordult a pap urakhoz és reszkető hangon mondá:

— Tiszteletes uramék! ne fognók fel a gyámoltalanok ügyét?

Semmi felelet. Híre sem volt még akkor a segélygyűjtésnek, életbiztosításnak.

— Tiszteletes uramék! egykor az önök özvegyei is ilyen árvaságra jutnak: ne kísérténők meg biztosítani őket?

— «Az úr gondot visel, az igaznak magva nem vész el; ha az anya elfeledkezik is az ő kisgyermekéről, az úr nem feledkezik el őrólok.» Idézgeték az atyák egymásután a közhelyeket a tehetetlenség megnyugvására.

Ádám úrban felfortyant a prókátor indulat.

— Ha az urak mindent a jó Isten gondviselésére akarnak háritani: minek hivataloskodnak? hiszen amúgy sem halnak éhen. De van különbség az oszlop és a koldúsbót között, mely utóbbi vár önök özvegyeire. Emeljenek az urak oszlopot özvegyeik számára! Nekem van egy tervem, ha elfogadják!

Sokan szítták a fogukat. Bizenyosan pénzbe kerül az a terv.

— Egy forintból ha egy garast elejtünk a pesti piacon, le sem hajolunk utána. Jó lesz az utcaseprőnek. Ejtsünk minden forintunkból egy garast abba a ládába, amit az esperes úr csináltat és özvegyeinket biztosítottuk.

Sokan örömmel fogadták ez indítványt, míg mások szűr alól dohogtak: «Dejszen az én pénzemet senkise rakja zsebre, jobban meg tudom én azt takarítani».

A kedvetlen fogadtatás csak növelte a gondnok erélyét.

— Urak! Én gondnokuk vagyok az uraknak. A hol kérésem nem használ, követelni, sőt parancsolni is merek a magam felelőségére. Én nem tűröm, hogy tiszteletes férfiak özvegyei koldúsboton tengjenek. Állítsanak önök deficiens-cassát vagy én lépek deficienciaiba.

Félelmes szó volt ez a «deficientia», mit a gondnok keményen megnyomott. Megadta magát minden ember; s midőn Ádám úr és az esperes száz-száz váltó-forintot letettek a nyugdíjintézet alapjául, özönlött utánuk a sok aláíró, öt-tíz-húszforintonként.

Egy óra alatt meg volt teremtvé a nyugdíj-alap és kivéve az özvegyek kezéből a koldúsbót.

A superintendens megszorította Horváth Ádám kezét:

— No, öcsém uram, az első napon elmondhatja Julius Caesarral, az egykori római híres hadvezérrel: «jöttem, láttam, győztem!»

Azonképen cselekedett a buzgó kurátor. a mint a deputatióknak megmondotta. Mint mérnök a pontosságot és egyenességet szereti, de meg is kívánja, mint prókátor pedig az igazságot még darócos kézzel is kikutatja. Kijutott az ő igazságszeretetéből papnak, rektornak, gyülekezetnek és földesurnak egyaránt.

A Hegyalján jártában, míg az urak a diplomatikus ebédnél digestioztak, alkalmat vett magának kiszökni és bebukkantani az iskolatermekbe, és szemügyre venni azoknak szurdikszerű mívoltát, azután megint visszament s hallgatta az adomákat; maga is toldott hozzájuk, sőt egyszer annyira vetemedett, hogy dalolt is, valami jó magyar népdalt, a melyeknek mint tudjuk, nagy mestere volt.

— Hisz ez remek gyerek! örvendezének a jelenlevők; egy cseppet sem kell tőle tartani. Ádam úr pedig várt az alkalomra, hol tapasztalatait alkalmazhassa.

Végre eljutott a legvendégszeretőbb helyre, hová a környék minden már ismert nevezetessége megjelent, folytatni az ismerkedést az új kurátorral.

A hosszú asztal meghajlott az ízletes étkek alatt és körül volt ülve igen ép fogú emberektől. Egymást érték a köszöntések, mikor a pecsenyére került a sor. Minden jó kívánság egyenesen az ő vállaikra szállott, hogy szintén elkábult a nagy dicsőségben. Azt hitte, álmodik valami főispáni traktárról, ő a főispán, ezek itt a Tekintetes karok és rendek. Inkey, meg Sárközy és a többi.

Csak nagy erejébe került beletalálni magát a valódi helyzetbe. Hisz ez az úr itt az, a kinek az a rossz kerítése volt. Ez pedig az, a kinek az iskolája zárva szokott lenni és csak a kályhán át járhatnak be a tyúkok. Emez pedig, a ki épen most felállt, nem egyéb, mint az X-i tanító, a ki a búzáját a tanítványaival szokta kinyomtattni. Ejnye bizony, rám köszönt, már állok elébe.

Azzal fogta a poharát és a papokra köszöntötte. Tiszteletes uraim! én úgy vagyok értesülve, hogy ezek a fiatal rektor urak mind igen szorgalmas emberek, hanem kegyelmek rontották el őket. Igaz-e ez?

A lelkészek barátságos arca kezdett komorodni, a köszöntő ilyen fordulatan. Volt köztük egy bátor, a ki nem hagyta magát megzavartatni, hanem amugy pataki diákosan ketté vágta a csomót.

— Rosszul van értesülve a Tekintetes ur! Tessék megmondani értesítőjének, hogy hazudott.

Horváth Ádám elképedt, Ő neki még senki sem mondta, hogy hazudott. Már pedig ő saját szemével győződött meg az iskolák szomorú állapotáról. S kik ennek okai, ha nem a lelkészek laza fel-

ügyelete. Már kezdett gondolkodni egy értekezésről, melyben a culpa commisionis közt való különbséget lett volna fejtegetendő, de mint-hogy a szerkesztő urak haragusznak a deák beszédekért, tehát csak abban hagyatom vele.

Bizonyosan kitört volna a menydörgés, ha egyik rektor véget nem vetett volna az egész izetlenségnek.

Gonosz csont volt, s pályát tévesztett, hogy Roscius nyomait nem követte.

Megborzolta rövidre nyírt félig ősz üstökét, s jobbra-balra rán-gatva spárgatermetű bajuszát felállott, s félig a kurátor, félig a re-bellans pap felé fdrdulva, tettetett tűzzel szólt:

— Tekintetes Curator urunk értesítője valót mondott (a lelké-szek még jobban neki gyúltak). Én is azt mondom, ezek, és kezeit körül hordozta az asztal felett — ezek rontottak el bennünket.

— Nono Rector uram! riadoztak a papok, ura legyen ám sza-vainak a consistorium előtt is!

— Ura leszek, dörgi a rektor, a herkópáter előtt is, és ott is azt mondom: ezek rontottak el bennünket; ezek.

És a temérdek pohárra mutatott, egyet közülök felkapott és magosra emelt. Vivát Horváth Ádám kurátor.

A bosszú, remegés és félelem kínos percei harsogó nevetésben végződtek. Összeütötték a poharakat, azután letették és összelel-keztek az elmés férfiúval.

Horváth Ádámnak is tetszett a tréfa. Ő maga volt az első, a ki kezét szorított a vidám cimborával, azután engedte a hálálko-dást a többi uraknak. Míg azok nevetkéreztek, kiörvendezték kissé magunkat, várt; azután megszólalt:

— No Tiszteletes uramék! kegyelmetekről e szerént el van háritva a vád. És én engedelmet kérek önöktől. Kiderült a főbűnös. Tehát ezek rontották el rektor uraimékat ugy-e? kérdé felemelve poharát.

— Úgy van! feleltek azok vidám ábrázattal.

— No tehát könnyű az orvoslás. Eltávolítjuk a baj okát, s megszűnik a baj. Nemde uraim?

— Igen! válaszoltak azok nagy gyanakodólag.

— Mo tehát — folytatá határozott hangon — kegyelmed visz-lói rektor uram megy Csányba, jerehegyi rektor uram Zalátába, har-kányi rektor uram Marócsára. Mindezen helyeken nem lesz minek elrontani kegyelmeteket. Ha pedig, dacára annak, hogy itt nem lesz borfizetésök, kegyelmetek maguk találják felkeresni az elrontókat, akkor gondoskodni fogok olyan helyekről, a hol a kegyelmetek

számára lesznek iskolák, még pedig sokkal szellősebbek, mint azok, a hol a kemence be van ütve.

Megvolt a dislocatio, fogatott és tovább ment.

Esztenő mulva, mikor újra eljött látogatni, egy kemencén sem jártak be az iskolába a rektorné asszony tyúkjai, egy iskola sem volt üres nyáron át, de még arról sem volt ám panasz, hogy valakit elrontana valami.

(Vége.)

BAKSAY SÁNDOR.

Az egyházi élet köréből.

A Jó Pásztor III. évfolyamából ez a kilencedik szám. Tartalma mutatja, hogy kitűzött céljához hű maradt s a szerkesztővel együtt egyházunk legerősebb írói dolgoznak a tartalom gazdagításán. Ára oly olcsó, hogy a veritékes munkából élő szegény ember is megszerezheti. Aki mindjárt nem tud érte fizetni, írjon egy levelezőlapot a szerkesztőnek s kértére a kiadóhivatal elvár a pénzért szüret utánig. A lap ára 2 korona, melyet *Pozsonyba, Kovács Sándor theol. akad. tanár, szerkesztő címére kell küldeni*. Hét előfizető után egy ingyen példány jár.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, legyenek szívesek a Jó Pásztort ismerőseik közt terjeszteni. Ez a legolcsóbb keresztyén ujság s a tiszta evangélium szerint táplálja olvasóit lelki eledellel.

Miskolc. A Magyar Prot. Irod. Társaság az idén Miskolcon tartotta évi közgyűlését szept. 19-én és 20-án. Ünnepe volt ez az egész prot. világnak; mintha szíve dobbant volna meg Bocskay, Bethlen, Rákóczy, Thököly s a Thurzók egyházának. Összegyűlt minden kiváló emberünk a két részről, hogy együtt tanácskozzanak a protest. önvédelmi harcról, az evangélium s a vele együtt járó felvilágosodás terjesztéséről. Mintegy 230 ember jelentkezett a gyűlésre s a megelőző gyűlésekhez méltóan folyt le a miskolci is, megpecsételvén a két testvér egyház áldásos irodalmi szövetkezését. Jövő számunk-részletesebben is megemlékezünk a gyűlés lefolyásáról.

Sátoralja-Ujhely és Nyíregyháza. Miskolc nagy napja után Sátoralja-Ujhely és Nyíregyháza öltözött ünnepi díszbe, Amott az Egyet. Ev. Gyámintézet, emitt a Luther-Társaság tartotta évi közgyűlését. A Gyámintézetnek minden egyes évi közgyűlése a felebaráti szeretetnek egy kedves ünnepe, mert egész sor szegény egyházat s intézetet segít föl az evang. hívek önkéntes filléreiből. Olyan munkát végez, mint a világszerte híres Gusztáv Adolf-egylet. Jelenlegi elnökei dr. Baltik Frigyes és báró Radvánszky Béla. A Luther Társaság munkáját Zsilinszky államtitkár elnök irányítja, a ki ismeri a hívek mindennemű lelki szükségét. A nyíregyházi gyűlés új alapszabály-tervezetet tárgyalt, amelyből a Társaság munkájának föllendülését remélik. Szívvel óhajtjuk, hogy a remény valóra váljék.

A pozsonyi internátus. A pozsonyi Tanulók házáat, melyről lapunk több ízben írt, szeptemb. 5-én nyitották meg nagy köz

részvételével. Az ünnepség komoly megható pillanata mélyen megihletett mindenkit. Grünther M. V. felügyelő hosszabb beszédben vázolta az intézet történetét s meghatva adta át az internátust a megválasztott vezetőknek, Holch Ottó lyceumi tanárnak, a ki egyszerűs mind a lyceum lelkipásztora és a ki tetszéssel fogadott programot adott. Beszéltek még Dobrovits M. szenátus elnök, Markusovszky lyceumi igazgató, Pirchala, a közokt. ministerium képviselője. A megnyitó ünnepen lelkesen ünnepelte a közönség Günther felügyelőt, a ki fáradhatatlan munkása volt az intézetnek, míg fel nem épült s a ki bizonyára fáradhatatlan gondviselője lesz a jövőben. Adja az egek Ura, hogy ez épület s intézmény is a Krisztus országának hatalmas eszközévé váljék s szívbeli örömevé azoknak, a kik létrehozásán szeretettel fáradtak!

Jó könyvek.

A múlt számunkban hirdetett **Kis Énekeskönyv** szeptember hó végén megjelenik s példányonként kötve 1 kor. 50 fillérért megrendelhető a **Theol. Otthon felügyelőjénél, Pozsonyban**. A könyv árába a posta költség is bele van tudva. Nagyobb megrendelésnél engedmény. A könyvecske 12 nyomtatott ívből áll s 220 éneket foglal magában. A Balassa-Gyarmati Nyomda-Részvénytársaság az Imádságos Könyvhöz hasonló szép formában állította ki s a tiszta jövedelmet a Theologusok Otthona szegény ifjak szálláspénzének fedezésére fordítja.

Az **Állatok világa** című nagy jelentőségű tudományos vállalat már 34 füzetet bocsátott közre. A szöveget első rangú tudósok írják s képeiket igazi gyönyörűség nézni. Evang. iskoláinkban már több példányt láttunk; nem csekély haszonnal olvassák az oktatók és gyönyörködnek benne a kis tanulók. Egy füzet ára 80 fillér. **Benedek Vince és Gróf Endre** győri ev. tanítók nagyon ügyesen írt képes földrajzot adtak ki Györmegyeről és városról. Okosan, vonzóan írt könyv, a mit más megyék ismertetői mintául használhatnak.

Szerkesztői izenet.

A Jó Pásztor szeptemberi száma a szerkesztőknek és nyomdának az Énekeskönyv kiadásával járó nagy elfoglaltsága miatt elkésve jelent meg. E késedelemért bocsánatot kérvén jelentjük, hogy az októberi szám rendes időben fog megjelenni.

Olvasóinkat kérjük, sziveskedjenek mindenféle panaszszal a szerkesztőhöz fordulni.

*Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél . . .</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provençei troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén álláspontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, di-
szes angolvászon kötésben 3 korona.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a mi nek egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill

Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minister papíron, csattal 5 k. — fill

Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőr-kötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.